

Kultura

INTERVJU / Simona Semenič, nominiranka za Cankarjevo nagrado

Na novo premisliti, kar ni delovalo

Maja Sučur

Nominacije sploh nisem pričakovala, zelo sem počaščena. Ne le, ker mi je Cankar zelo ljub in sem v tako imenitni družbi, ampak tudi, ker je dramatika v sklopu literarnih nagrad, knjižnih izdaj, objav in recenzij v primerjavi z romanom ali poezijo vedno na koncu verige, se je Simona Semenič razveselila nominacije za Cankarjevo nagrado. Prejela jo je za erotično dramo *to jabolko, zlato*, ki tematizira žensko seksualnost in željo.

Ali bo prejemnica treh Grumovih nagrad, nagrade Prešernovega sklada in nedavno še priznanja modra ptica za mladinski roman *Skrivno društvo KRVZ* na seznam dosežkov dodala še Cankarjevo nagrado, bo znano 21. junija. Za novoustanovljeno priznanje se ob njej borijo še Vinko Möderdorfer, Sebastijan Pregelj in Brane Senegačnik.

to jabolko, zlato naj bi nastalo bolj iz literarnega kot gledališkega vzgiba, ker v naši literarni tradiciji še nimamo erotične drame. Zakaj ne?

Ne le v Sloveniji, tudi globalno se pojavlja le zelo sporiadno, če sploh. Seksualnost je v dramatikah sicer že ves čas prisotna, a bodisi zelo brutalno, torej v obliki posilstva, ali pa zelo blago, kot nekakšno namigovanje. Je pa stalnica tako v prozi kot v poeziji, tako na odrku kot v filmu, tako da ne vem, zakaj je v dramatikah ni.

A kako sploh ubesediti spolnost, da ta na odrku ne bi izpadla klišejska, vulgarna? Učinek jezika v *to jabolko, zlato* je precej drugačen kot v vašem kasnejšem tekstu *Jerebika, štrudelj, ples pa še kaj*, kjer mesenosti prav tako ne manjka.

Seksualni prizori tako v *jabolku* kot v *jerebiki* so daleč od kakšnih nestereotipnih zakonskih praks, med pi-

Seksualnost je v dramatikah sicer že ves čas prisotna, a bodisi zelo brutalno, torej v obliki posilstva, ali pa zelo blago, kot nekakšno namigovanje.

sanjem sem kar pazila na to. Ker žanr erotične drame pri nas ni nekaj običajnega, sem imela v mislih, da naj bo vsaj seksualnost v njej nekaj zmernega, drami nisem hotela zapreti poti do bralcev in gledalcev.

Pri *jerebiki* sem v didaskalijah – glede na to, da so že dialogi v narečju – uporabljala bolj tehničen jezik, torej z navodili, kako naj se nekdo premakne ali nekaj izgovori. Pri *jabolku* pa sem poskušala v didaskalijah iti v poetičnost in z njo kombinirati in blaziti seksualno vsebino. Pri obeh dramah sem se torej z jezikom igrala, da sem ustvarila neke nove dimenzije teksta, in vsakič zraven seveda razmišljala tudi o uprizoritvi. A oder razumem kot poligon neskončnih možnosti in tudi seksualnost se da dobro uprizoriti. Eden od dobrih načinov je bilo *jabolko* v režiji Primoža Ekarta v Cankarjevem domu.

Ko je bilo *to jabolko, zlato* nominirano za Grumovo nagrado, je žirija izpostavila, da gre za tekst, ki vzpostavlja svoja pravila – pravila ženske avtorice in vizijo spolnosti,

»Zdaj imamo priložnost, da na novo premislimo vse, kar že pred korono ni zares delovalo, da prevetrimo sedanje formate gledališča, da razmislimo o tem, kaj pomeni profesionalno gledališče.« je prepričana Simona Semenič. ☘ Nada Žgank

odnosov in fantazij sodobnih žensk. Bi bila uprizoritev v Cankarjevem domu, če bi jo režirala ženska, drugačna?

Verjetno bi bila drugačna, ni pa nujno. Pred leti je nekdo ob neki moji drami komentiral, da se iz nje točno vidi ženska pisava. Komentar sem sprejela slabšno, čeprav ta oseba tega morda niti ni mislila. A z leti sem začela razmišljati, da je to kvečjemu lahko samo nekaj pozitivnega – moj spol me definira, če se trudim pisati kot moški, je to zagotovo slabo. Je pa tudi res, da se ženske velikokrat trudimo svojo ženskost, kar koli že to pomeni, zakriti in ustvarjati bolj »po moško«, ker pač živimo v družbi, v kateri ženske tudi s pisanjem vstopamo v moški svet z moškimi pravili.

Ženska režija bi torej najbrž ponudila neki drug pogled. A tudi če bi režiral nekdo drug kot Ekart, režiser ali režiserka, bi bila predstava seveda drugačna. Ne vem, ali je spol tisto odločilno.

Vmes ste dobili tudi modro ptico za mladinski roman *Skrivno društvo*

KRVZ. Je predstavljalo to pisanje vendarle nekaj osvoboditve od pravil dramatik?

Do romana čutim grozen respekt, želim si namreč napisati tudi roman za odrasle. Pisanje ni bilo osvobodilno, zato, ker gre za prozo, ampak ker gre za pisanje za otroke, kjer lahko domišljiji pustiš bolj prosto pot. Sicer se zabavam tudi, ko pišem drame, manj sicer, ko pišem komedije, česar ne razumem najbolj ... A tokrat je najbrž pomagalo, da ob začetku pisanja nisem imela ambicije, da bi to kdaj izšlo v knjižni obliki. *Skrivno društvo KRVZ* je bilo le izpolnitev sinove želje, ki je zdaj, po desetih letih, doživelo objavo.

Je pa bila tokrat odgovornost večja v smislu, da sem bila na drug način pozorna tako na vsebino kot na jezik. Hotela sem, da je dostopen mladim, hkrati pa sem iskala izraze, ki ne bodo tako vsakdanji in bodo lahko obogatili njihov besedni zaklad. Zato vm es omenjam tudi različno mladinsko literaturo, da bi jo približala mladim, in nekaj malega zgodovine, pa vrednote, kot je prijateljstvo ...

Nagrada, ki ima tudi finančni del, je najbrž prišla ob pravem času. Kako je epidemija vplivala na vas kot na samozaposleno v kulturi, mater dveh otrok?

Na začetku je bilo prehodno obdobje, ko smo se morali vsi trije naučiti, kako biti ves čas drug z drugim, in ob tem organizirati svoje obveznosti. Kot pisateljica sem jo v tem smislu najbrž odnesla bolj kot kolegi igralci ali glasbeniki, a so mi denimo odpadle delavnice, kar je moj edini redni mesečni priliv. So mi pa k sreči gledališča v tem času izplačala še neke druge dogovorjene honorarje.

Bolj kot ta hip me skrbi prihodnost. V naslednji sezoni imam predvideni dve uprizoritvi, za kateri sem že dobila honorar, za naprej nimam pa še nič dogovorjeno, čeprav je navada, da se za dramske tekste dogovorjam dve leti vnaprej. Okoliščine so trenutno res negotove.

Tudi prihodnost slovenskega gledališča?

Prepričana sem, da se bodo gledališke institucije na nastalo situacijo odzvale kolektivno, saj je kolektiv sama srčika gledališča in zato vsem delujočim v gledališču svetinja. Ko bodo stopili skupaj, tako z vidika kolegialnosti do samozaposlenih in dialoga z ministrstvom kot kakovostnega programa za naslednja leta in osipa publike, se bo vse skupaj obrnilo na bolje. Zdaj imamo priložnost, da na novo premislimo vse, kar že pred korono ni zares delovalo, da prevetrimo sedanje formate gledališča, da razmislimo o tem, kaj pomeni profesionalno gledališče.

Z zadnjim mislim na primer to, da če gremo na pot monodram, kot predlaga ministrstvo, poleg igralca na odru angažiramo kostumografa iz vrst (samozaposlenih) kostumografov, scenografa iz vrst (samozaposlenih) scenografov, režiserja iz vrst (samozaposlenih) režiserjev, prevajalca iz vrst (samozaposlenih) prevajalcev, koreografa iz vrst (samozaposlenih) koreografov in tako naprej. Modrega nasveta ministrstva, ki seveda izvira iz skrbi za varnost pred koronavirusom, ne smemo razumeti kot način za reduciranje stroškov, pač pa povsem nasprotno. Monodrame morajo postati vrhunski gledališki spektakli. ☘

Ponedeljek, 1. 6. 2020 21

GLASBA

Pianistov maraton

Rusko-nemški pianist Igor Levit

Uveljavljeni rusko-nemški pianist Igor Levit je v soboto popoldne začel 20-urni nastop, s katerim je želel opozoriti na umetnike in njihovo stisko, ki jo doživljajo v času epidemije koronavirusa. Končal ga je včeraj popoldne.

Maratonsko igranje je uvedel skladbo Erika Satieja *Vexations*, ki se neprestano ponavlja in tako velja za eno najdaljših v zgodovini glasbe. Koncert so iz studia v Berlinu prenašali tudi po različnih spletnih kanalih. Levit je pred nastopom povedal, da še nikoli prej ni igral klavirja več kot poltretjo uro skupaj. ☘ kul, sta

LIKOVNA UMETNOST

Picassova dela spet na dražbi

Pablo Picasso (1881–1973)

Dražbena hiša Sotheby's bo med 8. in 18. junijem pripravila spletno dražbo del španskega slikarja **Pabla Picassa**, na kateri bo ponudila dela iz vseh obdobji umetnikovega ustvarjanja in v vseh medijih, v katerih je ustvarjal. Naprodaj bo več kot 60 slik, risb, keramik in fotografij, ki so del zasebne zbirke umetnikove vnukinje Marine Picassove. Njihova izključna vrednost se giblje od 400 do 400.000 funtov.

Po besedah **Holly Braine** iz omenjene avkcije hiše je v zadnjih letih prisotno izjemno povpraševanje po Picassovih delih. Tokrat ponujena dela motivno segajo od matadorjev in mitoloških minotavrov do številnih muz, ki so zapustile sled v umetnikovem ustvarjanju. Izjemen artefakt iz umetnikovega delovnega procesa je tudi njegova paleta. Barve na njej se namreč povsem ujemajo z barvami na sliki *Le déjeuner sur l'herbe (d'après Manet)* iz leta 1961, ki je danes razstavljena v Ludwigovem muzeju v Kölnu. Picasso je paleta datiral, s čimer ji je dal dodatno vrednost. ☘ kul, sta

vesna

tu sem

kraljica

hodim po gradu

od ene slike do druge

od ene tapiserije do druge

sonce mehkočno pada skozi visoka okna

hodim po gradu

svetlo je, mehko, lepo

moj mož je kralj in je zdoma, je odšel v vojno

ali kamor že moške kralji odhajajo

kraljica sem

hodim po tem krasnem gradu, polnem slik in tapiserij,

služničad spremlja vsak moj premik, vsak moj dihanje

kraljica sem in lahko si izberem kogarkoli od svojih podanikov za fukat

stojijo v špalirju

stojijo v špalirju

služabnice, služabniki

ona hodi in si jih ogleduje

en bolj fukabilen od drugega

vesna

en bolj fukabilen od drugega

kako naj se odločim

Simona Semenič: to jabolko, zlato (odlomek)

DNEVNIK